

FOKUS: MIGRASJONSKRISEN

En blankofullmakt til Erdoğan

Einar Wigen*

Ph.D., Postdoktor, Institutt for kulturstudier og orientalske språk, Universitetet i Oslo

Innledning

I løpet av 2015 søkte i overkant av én million mennesker asyl i EU-land. Dette tilsvarer to promille av EUs befolkning. Langt på vei de fleste reiste via Tyrkia til Hellas (Holland 2015, Frontex 2016). Etter en forsommer med sympatierklæringer overfor mennesker i nød, hardnet retorikken til utover høsten og vinteren, og flyktningene ble i økende grad fremstilt som en trussel som måtte stoppes. Medier og politikere både i Norge og ellers i Europa erklærte at dette var en uforutsett krise, og i mange land benyttet innvandringsfiendtlige partier «trusselen» flyktningene utgjorde til å gjennomføre en politikk de lenge hadde ivret for. Mens Europa hausset seg opp til krise over to promille ankomster, har Tyrkia tatt i mot syriske flyktninger tilsvarende tre prosent av sin befolkning. Likevel insisterer EU nå på å sende så mange som mulig tilbake til Tyrkia (Rankin 2016). I dette bidraget vil jeg argumentere for at denne politikken har skapt en ny dynamikk mellom Tyrkia og EU, og gitt tyrkerne nye kort på hånden i forholdet til EU.

Sett fra Tyrkia virker det merkelig at flyktningkrisen kom så overraskende på europeerne, og at Europa ble overveldet av å motta så få – relativt sett – flyktninger. Med et minimum av byrdefordeling og samarbeid burde det være en smal sak for en union bestående av verdens rikeste og mest velordnede stater å håndtere en million mennesker. Selv har Tyrkia opplevd flyktningkrisen siden begynnelsen av borgerkrigen i Syria i 2011, og har ved flere anledninger bedt om hjelp fra Europa, uten respons. For Tyrkia vitner europeernes overraskelse og manglende vilje til ansvarstagen om i hvilken grad Europa er seg selv nok. Ifølge offisielle tall er det nå 2,7 millioner syrere i Tyrkia (Aljazeera Turk, 2016).¹ De syriske flyktningene er et ganske betent politisk tema også i Tyrkia, og flertallet av tyrkerne ser på dem som en stor byrde (Global 2016). Mitt generelle inntrykk er likevel at tyrkere flest er stolte over å være blant dem som faktisk har hjulpet syrerne.²

---

*Korrespondanse: Einar Wigen, Universitetet i Oslo. Email: enar.wigen@ikos.uio.no

¹Som jeg skal komme tilbake til, er det virkelige antallet syrere i Tyrkia sannsynligvis noe lavere.

² Dette er et inntrykk jeg dannet meg i løpet av mitt forskningsopphold i Istanbul fra september til november 2015.

EUs og Norges flyktningpolitikk fremstår som et forsøk på å slippe å håndtere konsekvensene av borgerkrigen i Syria. Snarere enn å gjøre noe med situasjonen de fleste syrere flykter fra, forsøker Europa i stedet å bedre grensekontrollen ved Schengens yttergrense og returnere så mange syrere som mulig til Tyrkia. Denne politikken går i praksis ut på å konsentrere flyktningene i Tyrkia. For å få Tyrkia til å akseptere å bli oppsamlingssted for flyktninger, gir EU den tyrkiske presidenten tilnærmet frie tøyler i sin maktkonsolidering. Dette er en svært kortsiktig politikk. For det første er det ingen grunn til å tro at Tyrkia har bedre forutsetninger enn EU for å håndtere utfordringene knyttet til flyktningestrømmen. Tyrkias økonomi er 4% av EUs (World Bank 2015a, b). For det andre står Tyrkia selv overfor en betydelig risiko for borgerkrig i nær fremtid (Bar'el 2015; Ignatius 2016). For det tredje har den tyrkiske regjeringen i mellomtiden brukt flyktningene til å oppnå sine innenrikspolitiske mål, både retorisk og ved planer om å bosette dem strategisk i kurdiske områder. Konsekvensene ved å konsentrere flyktningene i Tyrkia kan derfor fort vise seg å bli vel så store som utfordringene Europa ville hatt med å ta i mot og integrere dem selv. Ved å fraskrive seg ansvaret, som de gjør ved å returnere flyktningene til Tyrkia, risikerer altså Europa å skape større problemer for seg selv på lenger sikt. Dette kan bli dråpen som endrer Tyrkia fra å være et land folk flykter *til*, til å bli et land folk flykter *fra*.

Syrere i Tyrkia

Tyrkias offisielle tall på antallet syriske flyktninger i landet – 2,7 millioner i midten av mars 2016 (Aljazeera Turk 2016) – er mest sannsynlig overdrevet (Butler & Keleşoğlu 2016). For, selv om tyrkiske myndigheter har blitt relativt gode til å registrere nyankomne flyktninger, har de ingen systemer for å registrere dem som reiser tilbake til Syria, eller videre til Europa. Likevel har det ankommet nok syriske flyktninger til å utgjøre en ganske stor utfordring, og relativt sett langt flere enn i EU, hvis medlemsland har langt bedre ressurser for å håndtere dem.

Kun et fåtall av syrerne i Tyrkia bor i flyktningleire – omkring 270 000 ved slutten av 2015 (Butler & Keleşoğlu 2016). Selv om Tyrkia har underskrevet FN's Flyktningkonvensjon, har de beholdt den opprinnelige geografiske begrensningen fra 1951-versjonen, som sier at man må flykte fra «events occurring in Europe» for å ha rett på flyktningstatus i Tyrkia (Burch 2013). Som ikke-europeere er syrerne derfor formelt sett *gjester* i Tyrkia og ikke flyktninger. Det betyr i praksis at de er uten sosiale, politiske eller økonomiske rettigheter og kan kastes ut når som helst. Etersom de ikke får arbeidstillatelse, er de fritt vilt for blant annet tekstilindustrien, der de jobber for slavelønninger (Ballıkaş 2015). Syriske ungjenter byr seg frem når barene i Istanbul nærmer seg stengetid. Tiggerne bor åpent på gater, i kjellere og under broer. Når EU skal returnere flyktninger, er det i hovedsak dette de sendes til.

Indirekte konsekvenser

Hovedlinjen i den europeiske flyktningedebatten har i 2015 vært mellom dem som argumenterer at Europa må handle ut ifra et kategorisk imperativ («vi bør uansett

gjøre det moralsk riktige, i dette tilfellet å hjelpe mennesker i nød») og dem som argumenterer konsekvensetisk («vi bør gjøre det som har best konsekvenser, i dette tilfellet ikke hjelpe dem, for da vil færre komme og vi kan hjelpe flere i Tyrkia enn vi kan her»). Konsekvenser har i denne sammenhengen blitt tilnærmet synonymt med det som kalles *trekkfaktoren*: dersom europeerne behandler asylsøkere i tråd med europeiske idealer, vil flere ønske å komme. Ved å behandle asylsøkere dårlig, skal altså færre få lyst til å komme. Dette er en ganske banal logikk. Problemet er at så lenge borgerkrigen i Syria pågår, kommer syrere til å fortsette å flykte derfra, uansett hvor ille europeerne behandler asylsøkere. Så lenge syrerne står rettighetsløse, arbeidsløse og fremtidsløse i Tyrkia, vil de sannsynligvis forsøke å reise videre. Dersom EU lykkes med å stenge grensen samtidig som borgerkrigen i Syria fortsetter, sitter de syriske flyktningene fast i Tyrkia. Dette betyr at man i praksis gjør mellom to og tre millioner syrere til semi-permanente, rettsløse innbyggere i Tyrkia.

En politikk basert på konsekvensetisk logikk burde imidlertid ta høyde for mer enn én årsakssammenheng. De første konsekvensene ved å konsentrere flyktningene i Tyrkia ser vi allerede: Når EU har brukt all sin innflytelse på å få Tyrkia til å ta i mot flyktningene, mister de muligheten til å utøve innflytelse på andre områder av tyrkisk politikk. Slik muliggjøres ytterligere maktkonsolidering rundt den tyrkiske presidenten. Tyrkia er nå mer autoritært enn noen gang siden militærjuntaen styrte på 1980-tallet. EU har ofret meningsfeller og støttespillere innad i landet, og mister sin politiske innflytelse. Den andre konsekvensen er at syrerne blir del av den innenrikspolitiske polariseringen i Tyrkia. Når landet nå må belage seg på å ha flyktningene der på ubestemt tid, blir de syriske flyktningene del av et innenrikspolitisk spill – regjeringen planlegger nå å gi dem tyrkisk statsborgerskap og bruke dem som demografisk motvekt i kurdiske områder. Selv om statsborgerskap vil gi de syriske flyktningene formelle rettigheter, gjør det dem også sårbare ved å bokstavelig talt plassere dem i skuddlinjen, samtidig som en slik politikk også risikerer å øke den generelle spenningen i Tyrkia betraktelig. En tredje risiko er at flyktninger uten fremtidshåp veldig lett radikaliseres (se f.eks. Sude, Stebbins & Weiland 2015). Dette er inntil videre kun en mulighet, men forskningen på området, og den historiske erfaringen fra lignende situasjoner, gir liten grunn til optimisme, særlig når flyktningene blir en del av et politisk spill der andre hensyn enn deres velbefinnende kommer først.

EU-medlemskap

For EU-landene er asylsøkere tilsvarende to promille av befolkningen i løpet av ett år primært et styrings- og samarbeidsproblem. Hovedutfordringen dreier seg om hvordan man skal hindre for stor konsentrasjon av migranter, ikke mangel på ressurser totalt sett. Mens titusenvise av flyktninger på ett sted overvelder infrastrukturen og er et enormt problem for de som bodde der fra før, er én flyktning per 500 innbygger spredt over hele EU håndterbart for en union bestående av verdens rikeste og mest velorganiserte stater. Samtidig insisterer europeiske regjeringer som

ellers er veldig skeptiske til etniske ghettoer at nyankomne må konsentreres i størst mulige mottak, og gjerne i grisgrendte eller fraflytningstruede strøk (se f.eks. Gjerde 2015). Om man sammenligner med innsatsen langt fattigere land som Libanon, Jordan og Tyrkia gjør for sine flyktninger, er det ingen grunn til å tro at Europa som helhet mangler de nødvendige ressursene for å ta seg av nyankomne. Det er viljen det står på.

I stedet for å sette inn de nødvendige ressursene og samarbeide om å fordele byrdene, svarte EU-land på flyktningekrisen med å midlertidig innføre interne grensekontroller og bryte med EUs menneskerettslige prinsipper. Det er til dels de samme prinsippene EU har brukt som begrunnelse for at Tyrkia ikke kan bli medlem av EU. De såkalte «Københavnkriteriene» – de formaliserte kriteriene et kandidatland må oppfylle for å kunne bli EU-medlem – består av en lang liste detaljerte krav for hvordan man må organisere økonomien (fritt marked), opprettholde rettsstatlige prinsipper, praktisere demokrati og menneskerettigheter, deriblant overfor flyktninger. Tyrkia jobbet lenge for å oppfylle disse kriteriene i sitt forsøk på å oppnå EU-medlemskap. I løpet av søknadsprosessen møtte tyrkerne imidlertid stadig europeiske fordommer som for dem bekreftet at medlemskap likevel ikke handlet om demokrati og menneskerettigheter (Wiggen 2013). Parallelt med at EU insisterte på at forhandlingene med Tyrkia var basert på objektive kriterier og ubøyelige universelle idealer, uttalte nemlig europeiske politikere jevnlig at tyrkerne ikke hørte hjemme i Europa. Mange tyrkere konkluderte derfor med at EU ikke ville innlemme Tyrkia uansett hva de gjorde, og at EU brukte Københavnkriteriene instrumentelt for å svekke Tyrkia (Wiggen 2013).

Det vekket en viss forundring i europeiske land da Tyrkia insisterte på fremgang i landets medlemskapsforhandlinger som del av flyktningeavtalen som ble inngått med EU i midten av mars 2016. Etersom alle EUs medlemsland har veto i saken er det vanskelig å se for seg at Tyrkia noensinne kommer til å bli del av unionen. Det er imidlertid ingen grunn til å tro at tyrkerne lenger er spesielt interesserte i medlemskap. Erdoğan's krav om fremgang kan tolkes som et forsøk på å gjenopprette Tyrkias ære. Poenget er å få vist EUs dobbeltmoral rundt Københavnkriteriene, at det hele *egentlig* dreier seg om makt, og at Tyrkia ikke lenger bryr seg om hva EU sier om demokrati og menneskerettigheter (Danforth 2016). Når EU så åpenbart går imot egne idealer i sin håndtering av flyktningekrisen, delegitimerer de også de tyrkerne som har argumentert for de europeiske menneskerettighetsidealene på hjemmebane. Idealene fremstår i stedet som verktøy i et maktspill og EU-tilhengere fremstår for mange tyrkere som EUs nyttige idioter, eventuelt agenter, i dette spillet.

En blankofullmakt til Erdoğan?

Samtidig med at EUs kritikk av tyrkisk innenrikspolitikk stilnet utover 2015, gikk den politiske situasjonen i Tyrkia fra vondt til verre. Regjeringspartiet AKP tapte flertallet i parlamentet da det kurdiske partiet for første gang kom over sperregrensen ved valget i juni. Snarere enn å gå av eller å danne en koalisjonsregjering, tok de

Tyrkia ut i en politisk krise. President Erdoğan's støttespillere hadde gått hardt ut i valgkampen, og gjort den til et spørsmål om «meg eller kaos» (Milliyet 2015; Yeni Söz 2015; Yükselir 2015). En stemme på hans gamle parti var en stemme på ham. Om de lyktes med å få nok representanter i parlamentet, ville partiet endre grunnloven for å gjøre Tyrkia til en presidentstyrt republikk, hvilket landet i dag ikke er. Dette ville formalisere Erdoğan's posisjon som Tyrkias sterke mann. Da valgnederlaget var et faktum, uttalte statsministerens rådgiver at: «valget stod mellom stabilitet og kaos. Folkeviljen valgte kaos. Lykke til!» (Hürriyet 2015a). Etter litt begynte kaoset å bre om seg. Etter opptøyer i oktober 2014 hadde den lille, revolusjonære kurdiske organisasjonen YDG-H – *Den patriotiske revolusjonære ungdomsbevegelsen* – bygget barrikader og erklært autonomi i enkelte kurdiskdominerte byer sørøst i Tyrkia (Darıcı 2016). Dette brukte regjeringen som et påskudd for å erklære portforbud i disse områdene etter valget i juni. Regjeringen og presidenten spilte opp til en polarisering mellom tyrkere og kurdere, antagelig for å tiltrekke seg nasjonalistiske velgere i det kommende omvalget. Dette var ikke en konsekvens av manglende styringsevne – det skjedde ingen endringer i regjeringen eller dens makt – det var del av en politisk manøvrering for å gjenvinne flertallet i parlamentet. Regjeringen leverte selv det kaoset de hadde lovet dersom de tapte.

20. juli 2015 angrep en selvmordsbomber fra Den islamske stat (IS) tyrkiske og kurdiske venstresideaktivister i byen Suruç. Mens tyrkiske myndigheter gjorde en litt halvhjertet innsats mot IS, satte de inn hovedkreftene mot kurdiske aktivister (som ikke hadde noe med bomben å gjøre). Det hadde heller ikke PKK, men da tyrkiske myndigheter startet en offensiv mot terror, angrep de ikke primært gjerningsmennenes organisasjon, men PKK. Få politiske temaer polariserer den tyrkiske befolkningen som spørsmålet om kurdiske rettigheter, autonomi og terror. Poenget med å angripe PKK var å piske opp stemningen for å tiltrekke seg stemmer, og å ha et dekke mens de begrenset den politiske friheten i sørøst. Det gjorde det også mulig å fremstille det kurdiske partiet og deres støttespillere som tilhengere av terror, noe som var avgjørende for å vinne omvalget i november.

Mens dette pågikk hjalp EU indirekte Erdoğan's parti med å vinne valget. De utsatte sin fremdriftsrapport i medlemskapsprosessen til etter valget, med den begrunnelse at rapporten ville kunne påvirke utfallet. Deretter inviterte de Erdoğan til Brussel, der han fikk vite at han var en statsleder av første rang (Barker & Wagstyl 2015). Erdoğan benyttet anledningen til å tale til tyrkere i Belgia, noe som ble tv-overført i Tyrkia som del av valgkampen. I talen kritiserte han EU for deres unnfalighet i møte med flyktninger i nød (EurActiv.com 2015). EU spilte den måten opp til Erdoğan's poenger i valgkampen, samtidig som de stort sett forholdt seg tause om overgrepene som foregikk innad i Tyrkia. En nærliggende slutning er at EU tonet ned sin kritikk av den tyrkiske regjeringen fordi de på dette tidspunktet forsøkte å få på plass en avtale der Tyrkia godtok flest mulig flyktninger.

Det har i løpet av det siste året vært tilbakeslag i Tyrkia på de fleste områder knyttet til Københavnkriteriene. Rettsstaten er nå nærmest fullstendig avvirket. Økonomien er gjennomsyret av politisk korrupsjon. Polarisingen og spenningen er stigende.

I skyggen av flyktningkrisen har det vært en systematisk opptrapping av den tyrkiske statens menneskerettighetsovergrep. Mediene underlegges stadig strengere sensur, og regjeringen har tatt kontroll over kritiske aviser og tv-stasjoner. I september ble redaksjonslokalene til den store opposisjonsavisen *Hürriyet* angrepet av en sint folkemengde. Folkemengden ble anført av lederen for regjeringspartiets ungdomsavdeling som også er parlamentsmedlem for Istanbul, uten at dette har blitt møtt verken med kritikk fra partiet eller regjering eller strafferettslige reaksjoner (*Hürriyet* 2015b).³ Redaktøren for avisen ble deretter angrepet utenfor sitt hjem, men gjerningsmennene er ikke funnet. I slutten av oktober raidet politiet det regjeringskritiske medieselskapet İpek Medya. Selskapet ble så satt under statlig administrasjon og gjenoppstod som regjeringsvennlig organ noen dager senere (*Mackay* 2015).⁴ Under forhandlingene om flyktningavtale med EU i mars ble atter et stort kritisk medieselskap satt under statlig administrasjon og omlagt til en regjeringsvennlig linje (*BBC News* 2016). Da 1128 akademikere skrev under på et opprop mot statens fremferd i kampen mot PKK i midten av januar, svarte Erdoğan med å anklage dem for å være terrortilhengere og agenter for fremmede makter (*Agos* 2016). Flere av underskriverne mistet jobben eller ble sanksjonert på andre måter (*T24.com.tr* 2016). Flere av initiativtagerne og de myndighetene ikke klarte å få universitetene til å straffe ble fengslet. Etter at militæret gjennomgikk en politisk utrenskning i årene etter 2008, og politiet i 2014, ser tyrkisk academia ut til å stå for tur.

Situasjonen i Tyrkia er nå så ille at det ikke skal mye til før landet blir et sted folk flykter fra. Etter angrepet på *Hürriyet* 6. september fulgte noen dager da nasjonalister herjet i gatene på jakt etter kurdere. Særlig gikk dette utover det kurdiske partiet HDPs regionkontorer rundt om i landet, men også kurdiskeide butikker ble ramponert, og sesongarbeidere og tilfeldige personer ble banket opp på gaten (*Hürriyet Daily News* 2015; *Novinite.com* 2015). De første tyrkiske kurderne begynte å flykte i båter over til Hellas i februar 2016 (*Weise* 2016). Det er umulig å vite hvorvidt flere vil forsøke å følge dem. Sørøst i landet har mellom 93 000 og 200 000 måttet forlate sine hjem i kampen mellom PKK og regjeringen siden konflikten blusset opp igjen i fjor sommer (*Weise* 2016).⁵ Byen Cizre, som i utgangspunktet hadde 120 000 innbyggere, har nå kun 20 000 igjen. Tyrkiske myndigheters fremgangsmåte har vært å beordre alle statsansatte ut fra spesifikke byer, innføre rapporteringsforbud for journalister, portforbud for innbyggerne, og gjennomføre anti-terroroperasjoner som har utartet til gatekamper mellom kurdisk militis og gendarmeriet. I de verste tilfellene har innbyggere fått forbud mot å forlate husene sine i over to måneder (*Sabah* 2016). Det er all grunn til å flykte fra disse områdene, og der vanskelig å se for seg at situasjonen kommer til å bedres med det første.

³For talen han holdt foran *Hürriyet*s kontorbygning i forkant, se *YouTube.com* 2015.

⁴For den nye profilen, se for eksempel *Bugün* etter overtagelsen.

⁵93 000 er offisielle tyrkiske tall, mens 200 000 er opposisjonens.

Veien til helvete

I løpet av fjoråret argumenterte mange europeere, deriblant den norske regjeringen, for å «hjelp flyktningene i nærområdene» – gjerne som respons på krav om å ta imot flere flyktninger i sine land. Dette står i kontrast til responsen Tyrkia har fått de gangene landet har bedt om hjelp fra Europa til å dele de økonomiske byrdene ved flyktningene, som for Tyrkias del sies å være opp mot \$500 millioner hver måned. Slike forespørsler har stort sett blitt avvist av europeiske regjeringer eller møtt med tomme løfter (Ahmadoun 2014: 2; Cetingulec 2015). Da tyrkerne i mars 2016 forsøkte å få dekket deler av sine flyktningrelaterte utgifter som del av avtalen med EU, ble de fremstilt som grådige bazarhandlere og lurendreiere i europeiske medier (Coughlin 2016). Hvorvidt Tyrkia nå vil få hjelp som monner gjenstår å se. Om denne hjelpen skulle materialisere seg kan den likevel fort få utilsiktede innenrikspolitiske konsekvenser. For det første vil en vesentlig forbedring for syriske flyktninger i Tyrkia kunne skape misnøye blant fattige tyrkiske borgere som lever under lignende forhold som flyktningene. Dersom det ser ut som at syrernes økte velferd går på bekostning av tyrkiske borgere, vil dette antakelig kunne føre til polarisering. Allerede mener mange tyrkere at de syriske flyktningene overbelaster sosiale tjenester som er ment for dem selv (Mutlu 2015).

Det andre problemet er det som fort kan oppstå dersom man dekker flyktningenes basalbehov, uten å gjøre noe med deres behov for håp, mening, og tilhørighet. Sperr en hvilken som helst gruppe mennesker inne, dekk deres basalbehov uten å gi dem noe fremtidshåp eller noe å jobbe for, og man får raskt bekreftet at lediggang er roten til alt ondt. Om disse i tillegg er dypt traumatisert og blir hjelpeløse tilskuere til en brutal borgerkrig der deres venner, familie og hjemland rives i stykker, vil noen av dem sannsynligvis finne utløp for sin frustrasjon på destruktive måter. Dette er en risiko Europa tar når de insisterer på å institusjonalisere en stor, uintegret flyktningbefolkning i Tyrkia.

Som allerede nevnt er de syriske flyktningene også blitt en brikke i et innenrikspolitisk spill i Tyrkia. Nylig vedtok det tyrkiske parlamentet at syriske flyktninger skal kunne få tyrkisk statsborgerskap etter fem års opphold i landet (CNN Türk 2016). Ettersom de første syriske flyktningene ankom Tyrkia i april 2011, er dette foreløpig nært forestående for et lite mindretall. Opposisjonen frykter at regjeringen har en plan om at syrerne skal bosettes i sørøst, der de skal «balansere kurderne» demografisk og strategisk, og gi regjeringspartiet muligheter til å vinne flere valgkretser (CNN Türk 2016). En slik politikk vil sette syrerne bokstavelig talt i skuddlinjen i det som begynner å ligne en borgerkrig i sørøst, men kan gi presidenten gode muligheter til ytterligere maktkonsolidering gjennom en grunnlovsendring.

Konklusjon

Foruten det aller ytterste politiske høyre, er det få europeere som argumenterer for at det å avvise syriske flyktninger i nød er et gode i seg selv. I stedet er logikken at målet

helliger middelet – vi må behandle dem dårlig fordi det gir gode konsekvenser. De syriske flyktningenes ve og vel har hele tiden vært sekundært i dette. Det primære har for europeerne vært innenrikspolitiske og «innvandringsregulerende» hensyn, og i et slikt perspektiv gir mest sannsynlig politikken ønskede resultater, ettersom færre nå legger ut på reise til Europa. Problemet er at foruten det åpenbart kyniske i at verdens rikeste nasjoner overlater mennesker på flukt fra krig til seg selv, så tar resonnementet bare høyde for et lite spekter av de sannsynlige konsekvensene av politikken. På mellomlang sikt er de mest nærliggende konsekvensene et mer autoritært, destabilisert Tyrkia, og en radikaliseret syrisk flyktningebefolkning der. Et Tyrkia på randen av borgerkrig kunne trenge hjelp, ikke ytterligere utfordringer. Det er naivt å tro at Europa har løst noe ved å konsentrere syrerne til Tyrkia. Dette er i første rekke et problem for Tyrkia og de syriske flyktningene, men europeernes kortsiktighet kan raskt slå tilbake på dem selv. Slik syrerne måtte leve med de konsekvensene av den USA-ledede invasjonen i Irak i 2003, og tyrkerne må leve med konsekvensene av den syriske borgerkrigen, vil europeerne måtte leve med konsekvensene av et destabilisert Tyrkia.

Litteraturliste

- Agos (2016) «Erdoğan 'Barış için Akademisyenler'i hedef aldı: Aydın değil cahilsiniz» *Agos* 12. januar 2016, <http://www.agos.com.tr/tr/yazi/13975/erdogan-baris-icin-akademisyenler-i-hedef-aldi-aydin-degil-cahilsiniz> (nedlastet 28.03.2016).
- Ahmadoun, Souad (2014) «Turkey's Policy toward Syrian Refugees Domestic Repercussions and the Need for International Support» *SWP Comments* 47, November 2014, https://www.swp-berlin.org/fileadmin/contents/products/comments/2014C47_ahmadoun.pdf (nedlastet 14.04.2016).
- Aljazeera Turk (2016) «Türkiye'deki Suriyeli sayısı: 2.733.784» *Aljazeera Turk* 10. mars 2016, <http://www.aljazeera.com.tr/haber/turkiyedeki-suriyeli-sayisi-2733784> (nedlastet 16.03.2016).
- Bar'el, Zvi (2015) «Turkey's Civil War: The Kurdish Crisis Heats Up» *Haaretz*, 20. desember 2015, <http://www.haaretz.com/middle-east-news/.premium-1.692774> (nedlastet 14.04.2016).
- Ballıktaş, Çağlar (2015) «Sermayenin yeni köleleri: Sığınmacı çocuk işçiler» *Birgün* 25.09.2015 <http://www.birgun.net/haber-detay/sermayenin-yeni-koleleri-siginmaci-cocuk-isciler-90440.html> (nedlastet 21.03.2016).
- Barker, Alex & Stefan Wagstyl (2015) «EU sidelines critical Turkey report as it seeks migration deal» *Financial Times* 16. oktober 2015 <http://www.ft.com/intl/cms/s/0/1b4044b8-7415-11e5-bdb1-e6e4767162cc.html#axzz43uWqz7kU> (nedlastet 25.03.2016).
- BBC News (2016) «Turkey seizes control of Zaman newspaper linked to Gulen» *BBC News*, 4. mars 2016, <http://www.bbc.com/news/world-europe-35729114> (nedlastet 25.03.2016).
- Burch, Jonathan «Turkey has new law on asylum, but sets limits for non-Europeans» *Reuters* 12. april 2013, <http://www.reuters.com/article/us-turkey-refugees-idUSBRE93B0XO20130412> (nedlastet 21.03.2016).
- Butler, John & S. Keleşoğlu (2016) «Turkey's Mysterious Disappearing Refugees» *Balkanist.net* 9. mars 2016, <http://balkanist.net/turkeys-mysterious-disappearing-refugees/> (nedlastet 09.03.2016).
- Cetingulec, Mehmet (2015) «At a cost of \$500 million each month, Turkey staggers under growing refugee burden» *Al-Monitor*, udatert <http://www.al-monitor.com/pulse/originals/2015/10/turkey-syria-refugees-spent-billion-in-three-months.html> (nedlastet 14.04.2016).
- Coughlin, Con (2016) «Turkey is no friend of Europe – her behaviour is blackmail» *Daily Telegraph* 8. mars 2016, <http://www.telegraph.co.uk/news/worldnews/europe/turkey/12188033/Turkey-is-no-friend-of-Europe-her-behaviour-is-blackmail.html> (nedlastning 25.03.2016).
- CNN Türk (2016) «Türkiye'nin yeni seçmenleri: Suriyeliler» *CNN Türk* 22.03.2016, <http://www.cnnturk.com/dunya/dw/turkiyenin-yeni-secmenleri-suriyeliler> (nedlastet 22.03.2016).

- Danforth, Nicholas (2016) «Erdogan's Epic Europe Trolling» *Foreign Policy*, 23. mars 2016, <http://foreign-policy.com/2016/03/23/erdogans-epic-europe-trolling-eu-migrant-refugee-deal/> (nedlastet 25.03.2016).
- Darıcı, Haydar (2016) «Of Kurdish Youth and Ditches» *Theory & Event* 19 (1 Supplement).
- EurActiv (2015) «Turkey's Erdogan mocks EU over refugees during Brussels trip» *EurActiv.com* 5. oktober 2015, <http://www.euractiv.com/section/europe-s-east/news/turkey-s-erdogan-mocks-eu-over-refugees-during-brussels-trip/> (nedlastet 25.03.2016).
- Frontex (2016) «The Eastern Mediterranean Route» *Frontex* <http://frontex.europa.eu/trends-and-routes/eastern-mediterranean-route/> (nedlastet 21.03.2016).
- Gjerde, Mina (2015) «Bolkesjø hotell blir transittmottak: - Jeg føler meg helt tom» *Aftenposten* 20. desember 2016, <http://www.aftenposten.no/mening/sid/Bolkesjo-hotell-blir-transittmottak---Jeg-foler-meg-helt-tom---Mina-Gjerde-8291564.html> (nedlastet 24.03.2016).
- Global Politika ve Strateji (2016) *GLOBAL Türkiye Toplumsal Eğilimler Anketi Kasım 2015*, <http://globalpse.org/global-turkiye-toplumsal-egilimler-anketi-kasim-2015-2/#> (nedlastet 14.04.2016).
- Holland, Hereward (2015) «Over one million sea arrivals reach Europe in 2015» *UNHCR News Stories*, 30 desember 2015, <http://www.unhcr.org/5683d0b56.html> (nedlastet 21.03.2016).
- Hürriyet (2015a) «Burhan Kuzu'dan milli irade yorumu: Kendi düşen ağlamaz» *Hürriyet* 8. juni 2015, <http://www.hurriyet.com.tr/burhan-kuzudan-milli-irade-yorumu-kendi-dusen-aglamaz-29225522> (nedlastet 28.03.2016).
- Hürriyet (2015b) «Boynukalın Hürriyet'e saldırıyı böyle savundu: Bir dokunulmazlığı kaldırdık» *Hürriyet* 21. oktober 2015, <http://www.hurriyet.com.tr/boynukalin-hurriyete-saldiriyi-boyle-savundu-bir-dokunulmazligi-kaldirdik-40004294> (nedlastet 25.03.2016).
- Hürriyet Daily News (2015) «Turkish nationalists beat compatriot after presuming him to be Kurdish» *Hürriyet Daily News* 8. september 2015, <http://www.hurriyetdailynews.com/turkish-nationalists-beat-compatriot-after-presuming-him-to-be-kurdish.aspx?pageID=238&nID=88199&NewsCatID=341> (nedlastet 25.03.2016).
- Ignatius, David (2016) «The growing risk of civil war in Turkey» *Washington Post* 3. mars 2016, <https://www.washingtonpost.com/blogs/post-partisan/wp/2016/03/03/the-growing-risk-of-civil-war-in-turkey/> (nedlastet 14.04.2016).
- Mackay, Robert (2015) «Turkish Journalists Report Police Raid on Their Own Offices» *New York Times* 28. oktober 2015, http://www.nytimes.com/2015/10/29/world/europe/turkish-journalists-report-police-raid-on-their-own-offices.html?_r=0 (nedlastet 25.03.2016).
- Milliyet (2015) «TÜFENKCI: 'YA İSTİKRAR YA KAOS',» *Milliyet* 3. juni 2015, <http://www.milliyet.com.tr/tufenkci-ya-istikrar-ya-kaos-malatya-yerelhaber-820750/> (nedlastet 28.03.2016).
- Mutlu, Can (2015) «The Status of Syrian Nationals Residing in Turkey,» *The Disorder of Things*, 3. september 2015, <http://thedisorderofthings.com/2015/09/03/the-status-of-syrian-nationals-residing-in-turkey/> (nedlastet 24.03.2016).
- Novinite.com (2015) «Anti-PKK Protests in Turkey Attack Offices of Pro-Kurdish HDP Party» *Novinite.com* 9. september 2015, <http://www.novinite.com/articles/170750/Anti-PKK+Protests+in+Turkey+Attack+Offices+of+Pro-Kurdish+HDP+Party> (nedlastet 25.03.2016).
- Rankin, Jennifer (2016) «EU strikes deal with Turkey to send back refugees» *The Guardian* 18. mars 2016, <http://www.theguardian.com/world/2016/mar/08/european-leaders-agree-outlines-of-refugee-deal-with-turkey> (nedlastet 14.04.2016).
- Sabah (2016) «Cizre'de sokağa çıkma yasağı yarından itibaren gündüzleri kaldırılıyor.» *Sabah* 1. mars 2016, <http://www.sabah.com.tr/gundem/2016/03/01/cizrede-sokaga-cikma-yasagi-kaldiriliyor> (nedlastet 28.03.2016).
- Sude, Barbara, David Stebbins & Sarah Weiland (2015) «Lessening the Risk of Refugee Radicalization. Lessons for the Middle East from Past Crises» *Perspectives*. Rand Corporation. <http://www.rand.org/pubs/perspectives/PE166.html> (nedlastet 14.04.2016).
- T24.com.tr (2016) «'Barış İçin Akademisyenler'in 1128 imzayla açıkladığı bildirin tam metni» *T24.com.tr* 16. januar 2016, <http://t24.com.tr/haber/baris-icin-akademisyenlerin-1128-imzayla-acikladigi-bildirinin-tam-metni,324471> (nedlastet 28.03.2016).
- Weise, Zia (2016) «Turkey's other refugee crisis: Kurds fleeing 'terror' in country's south east» *The Telegraph* 26.02.2016. <http://www.telegraph.co.uk/news/worldnews/europe/turkey/12173970/Turkeys-other-refugee-crisis-Kurds-fleeing-terror-in-countrys-south-east.html> (nedlastet 09.03.2016).
- Wigen, Einar (2013) 'Frengistan' i *Internasjonal Politikk* 70(2): 183–206.

Einar Wigen

- Yeni Söz (2015) «Ya istikrar ile kalkınma ya da vesayet ile kaos» *Yeni Söz* 5. juni 2015, <http://www.gazeteyenisoz.com/haber-12331-ya-istikrar-ile-kalkinma-ya-da-vesayet-ile-kaos.html> (nedlastet 28.03.2016).
- YouTube.com (2015) «Hürriyet önündeki protestoda AK Parti İstanbul Milletvekili Abdurrahim Boynukalın'ın konuşması» *YouTube.com* 6. september, <https://www.youtube.com/watch?v=TndJVPZFvyQ> (nedlastet 25.03.2016).
- Yükselir, Sevilay (2015) «İstikrar mı kaos mu?» *Sabah* 26. april 2015, <http://www.sabah.com.tr/yazarlar/yukselir/2015/04/26/istikrar-mi-kaos-mu> (nedlastet 28.03.2016).